

مردم باید یک کاری بکنند! چه ب اید کرد؟ از علی صدارت

در تب رسیدن نرخ ارز، از حدود سه-چهار هزار تومان، در آن مدت بسیار کوتاه، به حدود بیش از بیست هزار تومان، با هموطن عزیزی در ایران صحبتی داشتم. بازهم فقیرتر شدن مردم ایران، به قول شاعر، دلم را دوزخی سازد و دو چشمم را کند جیحون. هموطنان ما، مردمی که در وطنی میزیند که روی اقیانوسهای نفت و گاز شناورند، و بی‌نهایت انرژی تجدید شونده در اختیار دارند، و نیروهای محرکه در دسترس با ابعادی عظیم، از جمله و بخصوص جوانان ایرانی، برایشان مهیا است. صحبت پراحساس و پردرد این عزیز، با این جمله به مکثی طولانی رسید: «...وضعیت هرروزه بسیار وحشتناک‌تر می‌شود، و هیچ چاره‌ای نیست مگر اینکه مردم یک کاری بکنند» سکوت منتظرانه من به این جمله وی انجامید که «البته بقیه هم همین را می‌گویند ولی هیچکس نمی‌پرسد که این مردم چه کسانی هستند... و من و هیچکس دیگری نمی‌گوییم که من هم جزئی از این مردم هستم!! و چرا کاری انجام نمیدهیم!؟»

برای گذاری خوشنتردا از استبدادهای شاه و شیخ، و هرگونه استبداد دیگری، یک حداقل لازمی از ما مردم باید(باید!) در [ساختن سرنوشت](#) مشارکت نماییم. این باید، یک دستور نیست که نویسنده به خواننده این مقاله می‌دهد، یک پیشنهاد است. برای اینکه از گرسنگی نمیرید، باید (باید!) غذا را بجوید و باید لقمه را قورت دهید!!

ولی اگر هر کسی صبر کند تا ببیند که دیگری چه می‌کند و چه خواهند کرد، و منتظر بماند که دیگران این حداقل لازم را بسازند، سرنوشت بدی که ما در چند دهه اخیر گرفتار آن هستیم، خودبخود به یک سرنوشت خوب مبدل نخواهد شد. رانت‌خواران و ویژه‌خوارانی که لاینقطع به تجاوزها به [حقوق](#) ما مشغول هستند، خودبخود و از روی شفقت! و مهربانی! کنار نخواهند رفت که هیچ، حتی اصلاح و متحول هم نخواهند شد. کجا بروند از اینجا بهتر!

هرچه تعداد مشارکت‌کنندگان در ساختن سرنوشت خوب بیشتر بشود، گذار خوشنتردا تر و رسیدن به سرنوشت بهتر، سریعتر خواهد شد.

ما می‌خواهیم از استبداد گذر کنیم و به دموکراسی برسیم. از دید

دموکراسی، سیاست، به معنی مشارکت شهروندان در ساختن سرنوشت و تدبیر امور است. از دید استبداد، سیاست، به معنای حفظ منافع شخصی و حزبی و گروهی و... است، و با توجه به این واقعیت به عنوان یک پیش‌فرض، برای مردم سرنوشت دلخواه قدرت را ساختن است.

مشارکت شهروندان در ساختن سرنوشت و تدبیر امور، بدون عمل به حقوق ممکن نیست، و حق خودانختگی و استقلال و آزادی، از اهم این حقوق هستند. حقوقی که تعطیلی‌بردار نیستند! حقوقی که تقدم و تاخیر پذیر نیستند! حقوقی که غیرگزینشی و بدون تبعیض و همه‌کسانی و همه‌مکانی و همه‌زمانی هستند.

پندار قدرت‌مکان، نمی‌تواند کم‌کم به آن فرد نقشی بیشتر از میت در دست غسل را بدهد، چرا که برای خود و سایر مردم، نقشی قائل نیست و با اصیل دانستن قدرت، تمام نقش را متعلق به قدرت می‌داند. خود را آهوی لنگی میدانند و در پنجه‌های شیر شکاری می‌بینند.

به غیر از خود ما مردم، هیچ فرد دیگری و یا تشکیلات و حزبی و یا دولت و سامانه سیاسی نخواهد توانست کلیه معضلات جامعه را، بدون مشارکت مردم در ساختن سرنوشت خود، حل کند. اگر کسی یا گروهی چنین وعده‌هایی می‌دهند، قطعاً دروغ می‌گویند (دروغ به دیگران و در بهترین وجه، حتی دروغ به خود) و قطعاً و حتماً، و چه بخواهند و یا حتی اگر واقعاً و از ته دل هم نخواهند، لاجرم استبداد دیگری را بر ما حاکم خواهند کرد. دروغهای پهلوی (دروازه‌های تمدن بزرگ،...، جلوگیری از ایرانستان شدن،...) و دروغهای خمینی و خامنه‌ای (اسلام ناب محمدی،...، جنگ در سوریه برای جلوگیری از حمله به کرمانشاه و همدان، در حالی که حمله به اهواز و انهم در رژه قوای نظامی-انتظامی و نمایش اقتدار رژیم اتفاق افتاد)

هرچه یک فرد و یا تشکیلات و حزبی و یا یک سامانه سیاسی مردم‌سالارتر باشد (از جمله):

۱- تعداد وعده‌هایش برای مردم کمتر خواهد بود. وعده‌ها به شکلی که قول بدهد او بجای مردم، در آینده، سرنوشت بهتری به ارمغان بیاورد، و البته آن آینده‌ای که هیچ‌وقت به آن نمی‌توان رسید! وعده‌هایی چون: رشد و بهشت و تمدن بزرگ و تمامیت ارضی و آزادی و استقلال و جلوگیری از جنگ داخلی و جلوگیری از تجزیه ایران و... را بیاورد)

۲- امکان رشد را برای تعداد هرچه بیشتر مردم

مهیا می‌کند، و رشد را عمل به حق و احقاق هر حقی از همه حقوق هر فردی در هر زمانی و در هر مکانی معنی می‌کند و به جای وعده و وعید، میزان دسترسی به امکانات رشد (=گسترش عرفان و آگاهی‌ها به حق و حقوق و تسهیل و فراهم آوردن شرایط و امکانات برای عمل به حقوق و احقاق حقوق) را برای هرچه بیشتر مردم فراهم می‌کند

۳- شرایط را برای مشارکت مردمی در ساختن سرنوشتی همیشه خوب و خوبتر، پیوسته هرچه فراهم‌تر می‌کند.

۴- آگاه شدن و آگاه کردن مردم را حقی از حقوق می‌داند و در احقاق آنها، شرایط را هرچه بیشتر تسهیل و امکانات را هرچه بیشتر مهیا و قابل دسترسی می‌کند و مردم را هم به این مهم، می‌خواند. انتخابی و پاسخگو بودن متصدیان [رسانه‌هایی](#) که بودجه آنها توسط دولت تهیه می‌شود، بخصوص برای کشوری مانند ایران، قدمی عظیم است برای گذاری خشونت‌زدا از استبداد، و استقرار و استمرار [مردم‌سالاری](#) و پیشبرد آن به نقطه‌ای غیرقابل بازگشت.

۵- و شاید از همه مهمتر، هرچه یک فرد و یا تشکیلات و حزبی و یا یک سامانه سیاسی مردم‌سالارتر باشد، دارای اعتماد به نفس فردی و اعتماد به نفس جمعی و اعتماد به نفس ملی بیشتری است، و در نتیجه آن دست‌گذاری به سوی این و یا آن قدرت دراز نمی‌کند، و با عزت نفس و استقلال، تمرین در فراهم کردن امکانات روی پای خود ایستادن را می‌کند.

تضمین برای گذار خشونت‌زدا به [مردم‌سالاری](#) و محقق شدن سرنوشت بهتر را نباید از افراد و از تشکیلات و از دولت طلب کرد، بلکه باید از خود طلب کنیم و به تشکیلات و دولت، تحمیل کنیم.

اگر با راحت‌طلبی و عافیت‌طلبی، بپذیریم که وظیفه پیدا شدن سرنوشت بهتر را باید بر عهده فردی یا تشکیلاتی و یا دولتی بگذاریم، مسلماً به سرنوشت‌های بد و بدتری خواهیم رسید و خودمان به دست خویش، از آن افراد و تشکیلات و دولت، مستبدانی خواهیم ساخت و خودمان با دست خویش، به آنها مشروعیت خواهیم داد که بر ما حاکم باشند و سرنوشت بد و بدتری را نصیب ما کنند.

کمترین کاری که یک شهروند باید بکند، نظارت در کار دولت است و اینکار، از یک طرف به مدد انتخابی شدن مسئولان رسانه‌های همگانی، و متصدیان آنها، مستقیماً به مردم پاسخگو کردن است که واقعیتی پایدار پیدا می‌کند. و از طرف دیگر امکانات و تسهیلات لازم برای

فعالیت مستقل و آزاد و حقوق‌مند رسانه‌های مردمی را فراهم نمودن است که قدرت از نظارت مردم راه فراری پیدا نمی‌کند که بتواند به تجاوزهای خود به حقوق، ادامه دهد.

یک فرد مستبد و یا یک تشکیلات و حزب و یا دولت و سامانه سیاسی استبدادی، مردم را هرچه منفعل‌تر می‌خواهد و تمام تلاش خود را می‌کند که مردم جرات چون و چرا کردن در سرنوشت خود نکنند، در حالیکه یک فرد مردم‌سالار و یک هسته حقوق‌مدار و یا یک تشکیلات و حزب و یا دولت و سامانه سیاسی حقوق‌مند، مردم را هرچه فعال‌تر می‌خواهد و اگر موفق نشود که مشارکتهای مردمی را پیوسته فرگیرتر کند و زمینه‌ای آنرا هرچه مهیا‌تر کند، قطعاً یا سقوط خواهد کرد و یا خود کم‌کم از حقوق‌مداری دور، و خود به استبداد دیگری مبدل خواهد شد.

در انفعال ماندن و منتظر دیگران شدن و صبر کردن تا بقیه مردم چه بکنند، تعطیلی گرفتن از زندگی است، مرخصی از زنده بودن است. برای [مشارکت در ساختن سرنوشت](#) خویش، نمیتوان به دنبال یک شغل نیمه‌وقت بگردیم! و به همین ترتیب، نباید به دستگاه مغزشویی قدرت‌مداران و دیکتاتورها اجازه دهیم که به ما دیکته کنند که زمان از انفعال بیرون آمدن، چه زمانهایی میتواند باشد؛ تظاهرات و راهپیماییهای قدرت‌فرموده، ... دهه فجر، ... شرکت در «انتخابات»، ...

زنده ماندن یک شغل تمام‌وقت است! به محض ترک این شغل، مرگ به سراغمان می‌آید! با ادامه انفعال و با هر یک روزی که این رژیم بیشتر در قوت بماند، حیات ملی ما بیشتر در خطر مرگ قرار می‌گیرد. شهروندی یک شغل تمام‌وقت است! ولی نه به این معنا که کار و زندگی معمولی و حتی ورزش و استراحت و تفریح باید بکلی فراموش شود. بلکه برعکس، این در استبدادهاست که انواع کار و زندگی معمولی و حتی ورزش و استراحت و تفریح، به تدریج محدود و کم‌کم فراموش میشوند. آیا سرنوشت ما در استبداد به غیر از این بوده است؟

برای برپایی و پویایی و پیشبرد مردم‌سالاری، نه شما و نه من و هیچکدام از همه شهروندان نباید از مشارکت در ساختن سرنوشت خود دمی بیاساییم و این امر حیاتی را به دیگری و دیگران بسپاریم، و یا به فردا وانهیم. اگر برآستی خواهان مردم‌سالاری هستیم، شما و من و هر کدام از همه ما باید به عنوان یک موجود نسبی و فعال، به سهم خود و به نوبه خود، در ساختن سرنوشتی خوب و خوب‌تر، فعال شویم و کاری انجام دهیم، هرچقدر هم آن کار در ظاهر به نظر بسیار کوچک بیاید. نباید پرسید که آخر چه کاری از دست من ساخته است. نباید

منتظر شد که دیگری و دیگران برای ما ابتکار و خلاقیت کنند! نباید منتظر شویم که ببینیم چه کسی به سوال «چه باید کرد» به جای ما چه پاسخی خواهد داد. برای رسیدن به مقصدی، هرچقدر هم آن مقصد دور به نظر برسد، باید قدم برداشت. در این راه، اولین قدم همیشه سخت‌ترین قدمها است.

راه رسیدن به مردم‌سالاری، از قدم اول شروع می‌شود، این قدم را خود ما مردم باید برداریم، قدمی که هیچکس نمی‌تواند آنرا برای ما بردارد. تا دیر نشده، همه ما، به سهم خود و به نوبه خود، باید در راه مردم‌سالاری قدم بگذاریم، و به سهم خود و به نوبه خود به راه ساختن سرنوشت خوب و خوبتر، پای بنهیم.

تو پای به راه در نه و هیچ مپرس-خود راه بگویدت که چون باید رفت!

علی صدارت

آبان ۱۳۹۷